

नौखंडा पॅलेस, ता. व जि. छत्रपती संभाजीनगर या
राज्य संरक्षित स्मारकाच्या जतन दुरुस्ती कामाच्या
अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : स्मारक-२०२४/प्र.क्र.२२६/सां.का.३
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- १० ऑक्टोबर, २०२४

- वाचा :-** १) मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठामध्ये दाखल
जनहित याचिका क्रमांक २९/२०१५ मधील दिनांक २३.१०.२०१८
रोजीचा न्यायनिर्णय.
२) संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, मुंबई यांचे पत्र
जा.क्र.स्मारके/२०२४/२७०१, दि.०५.०९.२०२४

प्रस्तावना :-

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठामध्ये औरंगाबाद शहरातील राज्य संरक्षित स्मारकांकरिता दाखल करण्यात आलेल्या जनहित याचिका क्रमांक २९/२०१५ (श्री. शाहिद अस्लम वि. महाराष्ट्र राज्य) मध्ये दिनांक २३.१०.२०१८ रोजी मा. न्यायालयाने न्यायनिर्णय दिला आहे. त्यानुसार औरंगाबाद शहरातील दिल्ली गेट, भडकल गेट, मकाई गेट, नौखंडा पॅलेस, पाणचक्की, लाल मस्जिद, शहागंज मस्जिद, चौक मस्जिद, लाला हरदौल समाधी इत्यादी राज्य संरक्षित स्मारकांची जतन व दुरुस्तीविषयक कामांचे सर्वेकष विकास आराखडा व कामाचा प्रस्ताव तयार करण्याकरिता वास्तुविशारदाची नेमणूक करण्यात आली.

मराठवाड्याच्या विकासाच्या कामाबाबत मा. राज्य मंत्रीमंडळाची विशेष बैठक छत्रपती संभाजीनगर येथे दिनांक १६.०९.२०२३ रोजी पार पडली. त्यामध्ये घेण्यात आलेल्या निर्णयामध्ये मराठवाडा विभागातील ऐतिहासिक वास्तुचे संवर्धन करण्याचा समावेश करण्यात आला असून, विशेषतः त्यामध्ये छत्रपती संभाजीनगर शहरातील प्राचीन वास्तुस्थळांचा विकास करण्याबाबत घोषणा करण्यात आली आहे. मा. मंत्रीमंडळ बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार या विभागाकडून नौखंडा पॅलेस, ता. व जि. छत्रपती संभाजीनगर या राज्य संरक्षित स्मारकाच्या जतन व दुरुस्ती कामाचे में. संरक्षण हेरिटेज कन्सल्टंट प्रा.लि. नवी दिल्ली यांनी तयार केलेले सविस्तर अंदाजपत्रक संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय यांनी संदर्भाधीन क्र.२ च्या पत्रान्वये मान्यतेस्तव सादर केले आहे. त्यानुसार या नौखंडा पॅलेस, छत्रपती संभाजीनगर या राज्य संरक्षित स्मारकाच्या जतन दुरुस्ती कामाच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठामध्ये औरंगाबाद शहरातील राज्य संरक्षित स्मारकांकरिता दाखल करण्यात आलेल्या जनहित याचिका क्रमांक २९/२०१५ (श्री. शाहिद अस्लम वि. महाराष्ट्र राज्य) मध्ये दिनांक २३.१०.२०१८ रोजी मा. न्यायालयाने न्यायनिर्णयास अनुसरून नौखंडा पॅलेस,

छत्रपती संभाजीनगर या राज्य संरक्षित स्मारकाच्या दुरुस्ती कामाच्या रु.२,१३,३०,७४३/- (अक्षरी रुपये दोन कोटी तेरा लक्ष तीस हजार सातशे त्रैचाळीस मात्र) (सर्व करासहीत) इतक्या रकमेस या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

०२. सदर निधी मागणी क्र. झेडडी-०२, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, २२०५ कला व संस्कृती (००) १०३, पुरातत्वशास्त्र, (०१) (०६) राज्यातील ऐतिहासिक व सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्वाचे किल्ले व धार्मिक स्थळे यांची जपणूक संरक्षण (कार्यक्रम) (२२०५ १३०२) २७ लहान बांधकामे या लेखाशिर्षातील त्या त्या आर्थिक वर्षातील उपलब्ध निधीतून भागविण्यात यावा.

०३. संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय यांना यासाठी नियंत्रण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत असून त्यांना अथवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास या संबंधीच्या देयकावर स्वाक्षरी करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. तसेच सदर काम हे पुरातत्वीय निकषानुसार/मानकानुसार पूर्ण होईल हे पाहण्याची जबाबदारी संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय व संबंधित संवर्धन वास्तुविशारद यांची राहिल.

०४. सदरचा खर्च हा हा शासन निर्णय विअप्र-२०१३/प्र.क्र.२०/२०१३/विनिमय, भाग-२, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ भाग पहिला, उपविभाग तीन मधील अनुक्रमांक ४ मधील परिच्छेद क्र.२७ (२) “अ” नुसार प्रशासकीय विभागांना प्रदान केलेल्या अधिकाराच्या अधीन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.

०५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०१०१५०२४५४५२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नंदा राऊत)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मंत्री (सां.का.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

अपर मुख्य सचिव (सां.का.) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.

उपसचिव (सां.का.३), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

संचालक, पुरातत्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

सहायक संचालक, पुरातत्व विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.

महालेखापाल -१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महालेखापाल -२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

महालेखापाल -१ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महालेखापाल -२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

जिल्हा कोषागार अधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर.

कक्ष अधिकारी (अर्थसंकल्प), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

निवड नस्ती, सां.का.३.